

С(кар)2

Б18

кар: 3010

Байкзулланьы

Абул-Керим

Насыб джашау

Байкъулланы
Абул-Керим

Насыб
джашау

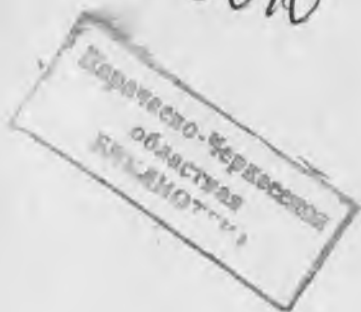
НАЗМУЛА БЛА ПОЭМА

Ставрополь китаб басманы
Къарачай-Черкес бёлюмю
Черкесск, 1984

С (Кар.) 2
Б 18

кар: 3010

© Ставрополь китаб басманы
Къарачай-Черкес бѣлюмю, 1984

НАЗМУЛА

Джашайды Ленин

Джерни юсюн къара булут кършалаб,
Адам къанны джылан эмген заманда
Уу сынджырны тамырындан бошларгъа
Кюрешдинг, Ленин, къаджыкъмайын хама да.

Ауузундан ёхтем чыкыгъан сёзлеринг
Акъыл болуб бютеу урунган халкъгъа,
Бирикдириб чёгюч, оракъ къолланы,
Чыкъды джулдуз, кызыл джаныб чууакыгъа,

Капиталны уруб чыкъмаз кёрюне,
Джарыкъ тийди, джерни. кёкню джашнатыб,
Къара кюнню учхун этиб суууруб,
Кенг джуртума бирлик джолну башлатыб.

Кызыл байракъ ёмюрлюкге чанчылды,
Бютеу джерни алты этиб биринде,
Джашау эшигин ачыб кенгине
Уллу Октябрны туугъан кюнюнде.

Алтын джулдуз джандыргъанса, Ленин, сев.
Хар адам тутады аны эсинде,
Кёб заманны къара булут басхан,
Кюн кёрмеучю Россияны джеринде,

Ким билмейди кюрешинги сени, Ленин,
Болгъан таза насыб джашау ючюн,
Къалай болур таб умут этерге да
Джокъду деб арабызда Ильич бюгюн.

Чыртда хорланмаз Ленинни джолу,
Ленинни байрагъыд ма бу хорламла.
Ленинни джолуд таукел атлагъан,
Ленинни кючюд, аны къарыууд
Байлыкъны бизде кенг къатлагъан.

«Ленинни окъугъуз, Ленинни суююгюз,
Ленинча кюрешигиз, Ленинча къурагъыз»,
Ленин билимди, Ленин акъылды,
Ленин байракъды, Ленин хорламды,
Ленин къууанчды, Ленин насыбды,
Алтын кёкюрегин бизге ачыбды.

Ленин бизден къораса да кеси,
Къалгъанды аны ёмюрлеге аты.
Кеси къурагъан, тюз джолгъа салгъан
Джашайды аны кърч партиясы.

Елсе да Ленин, джашайды иши,
Осиятлары толады иште,

Хорламларынгы татлы кѣгети
Кѣрюнеди бюгюн бирикген кючде.

Джат тынчлыкълы, къайгъы этме бизге.
Ышарад къууанчдан толуб джеринг.
Кюн джарыгъыбыз, сыйлы атабыз,
Бизни блады бюгюнню Ленин.

Сени суратынг юлгюлюдю бизге,
Мийикде тутабыз ишинги, Ленин,
Кемени элтед коммунизмге
Сени кесингча сыйлы Партиянг.

Мени джуртум СССР-ди

Мени джуртум — уллу СССРди,
Махтанама, къууанама мен анга.
Таулу, тюзлю, суулу, чегетли джерди,
Джюрегимден джырлай чыгъама тангнга.

Ингирге джетеме назмула джаза,
Сакъат болсам да, тизгинимде къалыб,
Джолумда барама, шохлукъгъа база,
Джашауда тыйышлы орнуму алыб.

Пазмула джазама Уллу Лениннге,
Ол къурагъан СССР-ге, партиягъа,
Джазама, окъуйма мен билген кюннге,
Керти джолун айтыб тургъан дуниягъа.

Мийик тутуб коммунизмни байрагъын,
Биз барабыз сау Ленинни джолу бла.
Барабыз, къучакълаб джукъланмаз джарыгъын,
Къарыу бере джазгъанлары къолу бла.

Насыблыма, СССР-де джашайма,
Олду меннге эм багъалы сый, кюн да.
Терк урунуб къыйынымы ашайма,
Анга джырлай турама мен бюгюн да.

СССР-ге 60 джыл,—къууаныгъыз!
Къууанама, энтда анга джырлайма,
Джерни башы, тюбю да сукъланыгъыз,
Джашау байды, къууанчлыды, къайнайма.

СССР—джарыкъды майны кюнюнден,
Мен да кёб джазама аны юсюнден.
Ишлейбиз, хорлайбыз, хорлайбыз бирге,
Къарнашлыкъны да, шохлукъну да кючюнден.

СССР—бу тёрт харифди. сюеме,
Онбеш къарнаш тенг джулдуздан къуралгъаш,
Къыйынымы анда ачыкъ кёреме,
Джашауну ал сафына туура баргъан.

СССР — тёрт харифди, тынгылагъыз,
Тёртюсю да кёргюзедиле бирни,
Бизни Баш законубуз, ангылагъыз,
Айтады джашауда тенглигизни.

СССР—төрт харифди махтаулу,
Бюгюн чууакъ кёк да аны ишиди.
Ёссюн, джашасын бютеу адам улу, —
Къазауат болмасын деб кюрешеди.

СССР — төрт харифди багъалы,
60 джылны бирлигин сакълаб келебиз,
Джауларына тюбег халкъым хорламлы,
Джууабха от, кьурч, кьоргъашын беребиз.

Тюб этебиз джаулукъ бла келгенни,
Къылыч алыб бизге кьол кёлтюргенни.
Келген энтда къылычындан джер къабар,
Джерибизде ууахтысын терк табар.

Биз излейбиз рахатлыкъны, тынчлыкъны
Кюн чыккъанда, кюн батханда,—къайда да,
Джуртубузда бегитебиз сакълыкъны,
Кьоруулайбыз джерде, кёкде, сууда да.

Партиябыз бирикдириб уллу кючюн
Кюрешеди, джер, кёк, кюн да джашар ючюн,
Бегитеди джуртуму да хар мюйюшюн,
Джигер халкъым кьоша анга юлюшюн.

Ким биледи, чабхан болса кюкюреб,
Джерибизге тишин къысыб, джан атыб,
Самолетла, танкала да гюрюлдеб,
Чыгъарбыз джерни, кёкню да кьаралтыб.

Биз билебиз кимни сакълагъаныбызны,
Билебиз не бла сакъларыгъыбызны,
Керек болса, элия да джаудурурбуз,
Тауну, къаяны да джаугъа аудурурбуз.

Бу къарыуну, кючню да бизге берген,
Миллетлени бирлешдирген, тенг кёрген,
Джазыуларын насыблагъа бёлеген,
Къор болайым сеннге, джуртум, СССР!

Минги Таугъа темир къушла къондургъан,
Кёк къойнуна баразала салдыргъан,
Сора суукъ джулдузлагъа учургъан,
Къор болайым сеннге, джуртум, СССР!

Ариу нюрюн джерни юсюне ийген,
Адам улу бек сыйлагъан, бек сүйген,
Таб кесини энчи джуртуча кёрген,
Къор болайым сеннге, джуртум, СССР!

Кечелени тамам кюнча джарытхан,
Дун-дунияда урунганни уятхан.
Къарнашлыкъны джолун, кючюн танытхан,
Къор болайым сеннге, джуртум, СССР!

Байлыгъына байлыкъ къошхан джерими,
Кийиндирген шахарымы. элими.
Къууандыргъан джюрегими, кёлюмю,
Къор болайым сеннге, джуртум, СССР!

Заманымы заманладан баш этген,
Джырларымы джырларындан джаш этген,
Сууларымы къум тюзлеге аш этген,
Къор болайым сеннге, джуртум, СССР!

Партияны башчылыгъы бла джашнагъан,
Ачыкъ кёкде толгъан айгъа ушагъан,
Коммунизмге эм алгъа джол башлагъан,
Къор болайым сеннге, джуртум, СССР!

Махтау сеннге

Уллу Октябрны отун джандыргъан,
Адам адамны джегиуню къалдыргъан,
Кёб кюрешде хорламланы болдургъан
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Талай джылны кыйын джолланы ётген,
Къарнашлыкъны, шохлукъну да бегитген,
Урунууну бизге борч, сый этген,
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Хар миллетге кюнню джарыкъ тийдирген,
Клуу джерине накъут-налмаз кийдирген.
Урунганнга кесин терен сыйдурген.
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз.

Бютеу ишин халкы ючюн бардыргъан
Кёк кьойнуна баразала салдыргъан,
Минги Таугъа темир кьушла кьондургъан,
Махтау сеннге, Ленинчи кьурч партиябыз!

Ленинни джолундан джанламай баргъан,
Осиятларын джашауда тюз толтургъан.
Табигъатха ариу сурат алдыргъан,
Махтау сеннге, Ленинчи кьурч партиябыз.

Джыйырма алты партия съездни ётдюрген,
Джуртуму да узакъ Айгъа джегдирген.
Луноходха анда джумуш этдирген,
Махтау сеннге, Ленинчи кьурч партиябыз!

Уллу ишинг насыбхады дуняда,
Аны ючюн айтыласа хар кьайда.
Айтыласа джерде, кёкде, сууда да.
Махтау сеннге, Ленинчи кьурч партиябыз!

Джуртуму байлыгъын, кючюн ётдюрлюк,
Халкыма кьууанч, джарыкъ джашау
келтирлик,
Онбиринчи бешд жыллыгъынгды саугъабыз,
Махтау сеннге, Ленинчи кьурч партиябыз!

Онбиринчи бешд жыллыгъынгды кюнюбюз,
Андан ары заманга да ёсюмбюз
Толлугъуна шагъатды бюгюнюбюз,
Махтау сеннге, Ленинчи кьурч партиябыз!

Унутмазма тюшюмде, не тюнюмде
Этилликни шахарымда, элимде,
Джанымыча сүйген кюнлю джеримде,
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Этиллик а энтда кёбдю, кёребиз,
Джашау аргыкъ бай боллугъун сюебиз,
Джолунг джигер урунууду билебиз.
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Айтханынги толтурурбуз хар иште,
Толтурурбуз тынчлыкъ ючюн кюрешде.
Сен къурагъан социалист эриште,
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Къарыуубуз сени сүймекликдеди,
Джолубузну уста билмекликдеди,
Сеннге ийчанмакълыкъда, бирикмекликдеди.
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Сенсе бизни акъылыбыз, мыйыбыз,
Насыбыбыз, намысыбыз, сыйыбыз.
Сенсе бизни иште сыналгъан башчыбыз,
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Сейи бла биз энтда алгъа барырбыз,
Джерибизни кёб байлыгъын алырбыз,
Коммунизмни джарыкъ юйюн салырбыз,
Махтау сеннге, Ленинчи къурч партиябыз!

Туугъан джуртум

Туугъан джерим, Къарачайым, Черкесим,
Багъалыса, сыйса меннге, сюеме.
Сени блады кече кюн да джюрегим
Сен да мени бек сюесе, билеме.

Джолунгдама мен туугъанлы джангыдан,
Урунама, джашайма тюз антымча,
Къучакълайма алгъа кёруб джанымдан
Хар ташынгы, джалай татлы хантымча.

Насыблыма, назмум антды, ёкюлдю.
Эшит мени, тенглигиме джырлайма,
Тюз ангыла, сёзюм къургъакъ сёз тюлдю,
Сени ючюн заманны да хорлайма.

Тюзме сеннге джуртумача эм сюйген,
Джюрегими сен тамыры джигисе,
Октябрда тенглик алгъан, кюн кёрген,
Ариулукъну, байлыкъны да джерисе.

Унутмазма къара кийген заманынгы,
Сууугъунгу тубан байлаб, нюр къачыб,
Яков, Умар, Сеитча кёб уланынгы
Кюрешлерин джаугъа къаршчы от ачыб.

Эсимдеди ишлери тау къушланы.
Орус халкъым къарнаш къолун узатыб,
Ётгенлери боранланы, къарланы.
Залимликни тот бугъоун ууатыб,

Алтмыш джылны энди джашнаб келесе,
Къарнашлыкъны, джашлыкъны да джеринде.
Насыбынгы тенглигигде кѳресе,
Бай джуртуму, халкъымы да ичинде.

Сени бюгюн адамларынг, кюнлеринг,
Джарыкъдыла, къууанама, сюеме.
Къалайда да кѳбдю сени джигеринг,
Къатлайдыла байлыгъынгы, кѳреме.

Сени кѳм-кек чегетлеринг, садларынг,
Алтын бла джазадыла атынгы.
Харун, Мурат, Османча тулпарларынг
Айтадыла батырлыгъын халкъынгы.

Сени толу, терен, кенг Къобанынг да
Джан салады энди къумлу тюзлеге,
Минг-минг джаннган сау Ильични чырагъы да
Къучакълайды джашаууму ѳмюрлеге.

Сени шахарынг, элинг да кюн тийиб
Ёседиле, эски тайыб, джангыча,
Минги Тауум сызгъырса да акъ кийиб,
Джашнайды джерим, майны тангыча,

Эки саугъанг, байрагъынгы джасаб тенг.
Мелхумлукъну толкъунуна бараса.
Талай къралгъа талай хазнанг кетиб сен,
Тыйыншлы сый, бюсюреу да аласа.

Эркин, чууакъ, тау кёкню тубюнде
Кёб миллетинг тенг ишлейди, солуйду.
Шохлугъун бегитиб ана тилинде
Ол Ленинни, Горькийни да окъуйду.

Да окъуйду, окъутады, ёседи,
Салады кенг джолун кёкге, джерге да,
Сау бол дейме Партияма Ленинчи,
Бу насыбны, сыйны берген кимге да.

Мен сюеме, сукъланама, джазама.
Махтанама областыма, халкъыма,
Ийнанама, хорламынга базама,
Тынчлыкъ ючюн Уллу Ата джуртума.

Туугъан джерим Къарачайым, Черкесим,
Джашна энтда, ашыкъ алгъа ишингде.
Сеннге борчлу къалмаз джашынг Абулкерим,
Коммунизмни къураар ючюн кюрешиуде.

Къарачай

Къарачайым, туугъан ариу тау джерим, —
Къууанама, сеннге назму джазама,
Сеннге джырлай, ётюб барад ёмрююм.
Сен да мениге разыса деб базама.

Шахарларынг, эллеринг да кийиниб,
Къарайдыла, эртден чыкъгъан джулдузча,
Ташынг джарыкъ, тауларынг да скойюнюб
Ышаралла, тойда джасанма къызча.

Чөгюч тутхан, оракъ алгъан къолларынг
Хорламдан хорламгъа таукел этелле,
Джарыкъ кюню, къууанчлы кенг джолларынг
Джашауунгу мамыр, мелхум этелле.

Бийчесынынг, Тохтамышынг, Батагъанг,
Покун сыртынг, Муху башынг, Джалпагъынг,—
Барына джырлай, эжиу эте Къобанынг,
Джауну, этни гёсениди джайлыгъынг.

Чардакъ тубан этегинге джайылыб,
Минги Тауунг ышарады мийикден,
Кеслерине орун алыб, нюр салыб,
Чегетлеринг толудула кийикден.

Майна къара—къутам-къутам бууларынг,
Башларында акъ сакъаллы тауларынг,
Чатларында ариу, семиз джурларынг,
Езенледе баргъан шоркъа сууларынг.

Табигъатны джасайдыла бары да,
Джаз башында, кюн бетледе джанкъозча,
Унутмазма Къарачайны, къачан да
Кёргенме, кёреме сени джанымча.

Сени бла бирге джашау алгъанма,
Октябрны джангы туугъан кюнюнде.
Сени бла бир тизгинде баргъанма
Ленинизмни байрагъыны тубюнде.

Сени ючюн, джуртум ючюн энтда да
Отдан, суудан, буздан да джанламам.
Къаным урмай тохтагъынчын, дунияда
Къарыууму, кючюмю да аямам.

Ана джуртума джырлайма

Совет къралым, джашнайса сен,
Нюрден тола сени ичинг,
Джерде, кёкде, сууда, тенгизде
Бегийд хорланмаз сени кючюнг.

Багъылгъандыла ачы джарала,
Уу бугъоула кетгендиле юсен,
Джашау аллынад, чагъыб ёсед,
Джарыкъ кюн тиед къызыл Кремлден.

Эркинлик ючюн таралгъан джюрекле
Бюгюн джырлайла насыб джашаугъа.
Уу гыбыланы къурутуб бошаб,
Кириб бары бирикген джолгъа.

Чалмаз бизни не джити къылыч,
Биз джау окъдан чырт ёлмезбиз,

Ургъанбыз, урабыз, урлукъбуз аны,
Эли джерибизни джаугъа бермезбиз.

Ма къарачыгъыз мени джуртума,
Силкинед ол алгъа атланыб,
Кесин ургъаннга хазырды джууабха,
Къалыр джау джеринде къабланыб.

Ойлашчыгъыз, къалай насыбды
Эркин джюрюген уллу джеринде
Къара кюнледен ёмюрге къутулгъан,
Джашаргъа джангы туугъан элинде.

Айланыгъыз сиз совет джуртума,
Къалдырмагъыз аны эли джерин,
Кёрюрсюз джашнагъан нюрлю джашауну,
Барында болур татлы тенгинг.

Толубду къууанчдан джаш джюрегим,
Мен тюз джашыма ана джуртуму,
Дженгилди саным, джашды къаным,
Ёхтем джырларын джырлайма туру...

Джашау байды

Джашау байды, къууанчлыды джеримде,
Ариу джаша, абынмазча, таймазча.
Джигер урун шахарымда, элимде,
Джашауунга артдан сокъураинмазча.

«Тюкюрюк баш джармайды»,—деб сакълама.
Бар тюз джолну, ал тизгининден къалмазча.
Баш Законну бил, суй, толтур, джалыкъма,
Джашауунга артдан сокъуранмазча.

Тынчлыкъ бла коммунизм—джарыкъ кюндюле,
Ленин бла Ленин къурагъан Партияча,
Керек кюннге хазырланыб тур, дейдиле,
Джашауунга артдан сокъуранмазча.

Къарнашлыкъны, шохлукъну да мийик тут сен,
Ол къарыуду, сыналгъан хорланмазча.
Джуртум ючюн джаша, ишле сау-эсен,
Джашауунга артдан сокъуранмазча.

Мен джырлайма джигерлеге хар иште,
Джигитлеге джаш джюрегим къанмазча,
Таукел атла насыб ючюн кюрешде,
Джашауунга артдан сокъуранмазча.

АНТЫМ

Совет адам — сыйлы атым,
Махтауду бек, сыйды багъа.
Тохтагъынчын тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Борчлуду бу дейди саным,
Алчыды ол урунургъа,
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Къууанама, аз къыйыным
Табады кёб хайыр, саугъа,
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Байды джашау, тынчды халым,
Джокъду къайгъым тамблагъа,
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Тенгди, эркин-батыр халкъым,
Шохду къарнаш иш арагъа.
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Керги сёздю туура джагъым,
Айтмам къыйсыкъ, кетмем солгъа,
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Бизге къаршчы турса къанлым,
Мен хазырма бюгюн джолгъа,
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме гюз барыргъа!

Джуртум мени — сюнген джаным,
Сенде табдым джаш болургъа,
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Партияса — кёз джарыгъым,
Сенсе тийген, кюнча, алгъа,
Тохтагъынчы тебмей къаным,
Ант этеме тюз барыргъа!

Мени халкъым

Мени халкъым, насыблыса,
Махтау башыса,
Эркин сёлеш, Октябрны
Тулпар джашыса.

Окъу, ишле, солу, ойна,
Нйме бир сагъат.
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

Эркин сёлеш, ёлгенд бизде
Тарлыкъ, джерсизлик.
Залимликни зор уясы,
Миллет тенгсизлик.

Окъя, ишле, солу, ойна
Ийме бир сагъат.
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

Макъамыбыз дуняда
Тынчлыкъ ючюндю,
Хорлаб баргъан устазыбыз
Ленини кючюдю.

Окъя, ишле, солу, ойна,
Ийме бир сагъат,
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

Халкъгъа джашау—ишибизде,
Кёбдюле тенгле,
Чегибизден узакъда да —
Къарнаш нёгерле.

Окъя, ишле, солу ойна,
Ийме бир сагъат,
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

Къарачыгъыз, джауларыбыз
Танымай башха,
Бурадыла зор кючлерин
Атом урушха.

Окъу, ишле, солу, ойна,
Ийме бир сагъат,
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

Къазауатны биз сиймейбиз, —
Тынчлыкъ излейбиз,
Ертен жанса, халкъым бирден
Къобар, билебиз.

Окъу, ишле, солу, ойна.
Ийме бир сагъат,
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат.

Келгенни урурбуз къаты,
Кёмербиз джерге.
Эркинликни къурч байрагъын
Тутарбыз ёрге.

Окъу, ишле, солу, ойна,
Ийме бир сагъат,
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

Биз барабыз бир сайлагъан
Керти тюз джолну,
Джокъду, джокъду къарыу хорлар
Бирикген къолну.

Окъу, ишле, солу, ойна,
Ийме бир сагъат,
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

Джашау ёмюр джашау дейбиз
Ленинизмге.
Хорламдан-хорламгъа элтген
Коммунизмге.

Окъу, ишле, солу, ойна,
Ийме бир сагъат,
Къазауатха къаршчы кюреш,
Тенгим, бусагъат!

ЮЧ КЮНЮМ

Унутмам юч кюнюмю джашауда,
Къалыр ёмюрге мени эсимде,
Насыбдан толуб джашагъан хаман,
Алтынча, нюр джаннган уллу джеримде.

Гюл бачхача, чагъады халкъым,
Мамырды джашау, асыу бола кёлюме,
Тынгылагъыз, тенгле, къарагъыз беря,
Быладыла мен унутмагъан кюнле:

Ачыулу заман джутулуб кѣрге,
Бирлик джолда урунуб арагъа,
Онбеш джылым джете, школда
Алгъандыла мени комсомолгъа.

Алтын кюн тѣгюб кесини таякъларын,
Талшыб, кѣууанчдан толуб алгъа,
Онсегиз джылымда алгъанлары
Эсимдеди Ленинчи кѣурч партиягъа.

Байлыгъы ёсед, бегийд кѣралым,
Джангы тюрсюн салынад шахаргъа, элге,
Кѣурч мизамлы, чыртда хорланмазлыкъ
Киргеним да эсед Къызыл Аскерге.

Колхоз тюзледе ишлегенме, джигит
Болушуб, бегитирге джуртуму кючюн,
Бюгюн барама Къызыл Аскерге,
Кѣуллукъ этерге кѣралым ючюн.

Джашы аскерге алынган ана
Кѣууанчдан толуб джырлайд насыбха,
Ашырады аны той бла юйюнден:
«Алчы бол, балам, турма, — деб, — артха,

Визде барды кюч, кѣарыу да
Кѣралыбызны джаудан сакъларгъа.
Керек кюнде ышан меннге, балам, барырма
Мен да джуртуму тынчлыгъын джакъларгъа.

Комсомол, партия юретген джол
Тюзлюгю бла джашнатыр джерни юсюн,
Кремлни джулдузу джарыгъын төгер,
Къурутур залимликни адаргы кюнюн.

Къызыл аскерчи—бек сыйды, джашым,
Халкъымы насыбын сакълайды ол,
Мени джашымы ёсдюрюб джарыкъгъа
Чыгъаргъан партиягъа дейме мен сау бол...»

«Анам, сен да къайгъы этме манга,
Мени джолум джолуду партияны.
Ишле колхозда, алчы бол хаман,
Мен да сый бла тутарма ол атны.

Тепгизди джюрегим, джашды кёлюм,
Талпыб эртдеден ойнайд хар саным.
Сакъларма чекни, ишексиз ийнан,
Тохтагъынчы джюрюмей мени къаным».

Къазауатны ууундан

Ол мени бла бир батальонда эди,
Чегибизден ары ётюб узакъда.
Ызына уа къарамайын бара эди,
Ааат эте тургъанланы тузакъда.

Ура эди фашистлени хатерсиз,
Тюшмей эди атхан огъу да джерге.
Этмей эди джангыз атлам эсебсиз,
Кёме эди джауну терси тар кёрге,

Кёкрегинде деу Ленинни ордени,
Бере эди анга къарыу, къанат да.
Унутмай эд шахарланы, эллени,
Джерибизни кюйюб къалгъанын артда.

Ала ючюн атлай эди таукел алгъа,
Хорланнганны билмей эди джолунда,
Бу ачыуну кечалмам деб алагъа,
Автоматы бёлмей джана къолунда.

Автоматы тура эди сууумай,
Къыза эди кёмюр отда мыдыхча,
Сюре эди джауну джаяу, солумай,
Ётгюр эди кеси къаплан-асланча.

Таулу джаш Магомет эд бу тулпар,
Тулпарлыгъын джуртум ючюн танытхач,
Тыймай аны къая, от, суу. неда джар,
Къанлыланы ач бёрюча улутхан.

Мийик тутуб Октябрьны байрагъын,
Бек ыйнамлы базыб уллу хорламгъа
Бара тургъанлай, тоб алса да аягъын, —
Тохтатмады таукел баргъанын алгъа.

Къобалсам деб, джигит силкине эди,
Силкинсе да, джаш мураты толмады,
Дохтурлагъа: «Терк болугъуз!»—дей эди,
Алай а иш ол айтханча болмады.

Госпиталда кесдиле сол аягъын, —
Табылмады башха мадар багъаргъа,
Чайнай, кыса, джара этди джаягъын,
Ашыкъгъандан джаудан къанын алыргъа.

Магомет сау болгъунчун, от джукъланды,
Къазауат тохтады джауну джеринде,
Кюн ачылды, джарыкъ тийди, къууанды,
Къууандыла миллионла джер юсюнде.

Къууандыла ёлген сау да биргелей,
Фашизмни къара джерге кёмгенлей.
Кёкню чууакъ ариу, таза кёргенлей,
Таула, тюзле джашил халат кийгенлей.

Къууаныргъа, айхай да, джол бар эди,—
Фашизм къоркъуу салгъан эди дуниягъа,
Анда джашау такъыр эди, тар эди, —
Совет аскер берди тынчыкъ саугъагъа.

Бу тынчыкъны бегитирге, сакъларгъа
Биз борчлубуз халкъыбызны аллында,
Бир хатерсиз, не кечимсиз хыртларгъа
Къазауатны суйгенлени барын да.

Унутмагъанбыз къазауатда ёлген
Джыйырма миллион адамыбызны,
Дагъыда кёб миллионла бла келген
Бутсуз, къолсуз къалгъан сакъатыбызны.

Ма аладан бир эди Магомет да,
Тау элине келген аягъы кетиб,
«Джуртум ючюн, керек болса, — дейди ол, —
Бараллыкъма сауланы джетиб...

Артдан джазыу не боллугъун айтмады,
Айтмаса да, эси джолун танытды,
Адамлыгъын, эрлигин да атмады,
Кюйген элин джасандырды, джарытды,

Джылдан джылгъа атын сый бла айтдырды
Ол тамада болгъан эли Совети,
Кёкюрегине джангы орден такъдырды
Джашау суйген къыйыныны кёгети.

Амма, джолу артыкъ узакъ болмады,
Ашландыла анда эски джарала,
Муратыча тизгининде къалмады,
Башлады бир саргъала, бир къарала,

Ауруу эркин солуу бермеди,
Байлады тёшекге, джукъ джарамазча,
Дохтур къарады, болумун суймеди,
Джашырды джатханьын энди къобмазча.

Да кѳобмады, кюрешсе да силкиниб,
Санларын тюзетди «джолгѳа» джарашыб,
Кѳб ахсынды ол, джашаргѳа термилиб.
Тенглери да джылай джерге кѳарашыб.

Джаш Магомет кетди джашлай дуниядан,
Кѳазауатны кѳыйын джолларын ѳтѳб,
Айырылды эли сѳйген анасындан,
Былай айта, бетин джалай уппа этиб:

«Анам, бююн тѳнгулгенме джанымдан:
Ахыр джолгѳа тебрегенме, билеме.
Джылама сен аз да мени ызымдан,
Кѳарт бетинги джыйрыгѳы бла тилейме.

Джуртум ючюн ѳледиле бек кѳбле,
Аладанма мен да,—махтан, кѳууан сен.
Унутулмайдыла ала ѳмюрде,
Джашайдыла джюрекледе... кѳал эсен...» —

Деб бошаргѳа джабылдыла кѳзлери.
Кѳучакѳлады джарлы ана уланын.
Тохтадыла пахмулу, бай сѳзлери,
Деу джюреги тохтатды терк ургѳанын.

Бу ѳлюм да кѳазауатны уууду,—
Анда тѳшген джараларындан кетди,
Адамлыгѳы сау элине туруду,
Биргесине кѳб джыламукѳла элтди.

Фашизмди кѣзауатны джандыргъан,
Аналаны джыламукъларын бардыргъан,
Бузча, кѣкден кѣоргъашынны джаудургъан,
Джерни юсюн адам кѣан бла джуудургъан.

Туугъанлы да биз тынчлыкъны излеибиз,
Рахатлыкъ теджейбиз бу ёмюрге,
Шох джашауну башха джанын билмейбиз,
Кюн чыкыгъанда, кюн батханда, хар джерде.

Тынчлыкъны сакълагъыз, — дегенди Ленин.
Да сакълайбыз, тюз барабыз, ёсебиз,
Биз сюебиз джуртубузну хар джерин,
Бир элисин бир джаугъа да бермезбиз.

Ленинни осиятын мийик тутабыз,
Сакъды бизни кѣулагъыбыз, кѣзюбюз,
Бизге чабханны хатерсиз бутарбыз,
Эки болмай джангыз айтхан сѣзюбюз.

Кѣаш керигиз, кѣарнашла!

Джылы аяз урады хауадан,
Джарыкъ ышаралла кѣлле.
Эркинликни кюню тийгенди.
Кѣзыл кийим кийгендиле
Кюн кѣрмеучю орамла,
Нюр алгъандыла мыдах бетле.

Къууаналла салкъын джюрекле,
Тинленибдиле бюгюн ала.
Ышарыб чыкъгъанд, джарытыб
башланы
Къалтыратыб тийиучю кюн,
Къамчи тюбюнде инджиб джашауну
Эм ахыр кюню келди бюгюн.
Панлы Польшаны тюбюнде къалгъан
Халкъ кирди джолуна къайтыб.
Къызыл Аскерде да алчы болгъан
Командир саламлашад былай айтыб.
— Къара кюнлени ачыуун чекген,
Шоркъа суулай къанлары бёркген,
Эзилиуню джолларын ётген,
Къобугъуз ёрге. къарнашла!
Кёрмей джарыкъны, кёб термилген.
Джауну аякъ тюбюнде эзилген,
Адаргы джашауу къалмай эмилген,
Къаш керигиз, къарнашла!
Санамайын закон адамгъа,
Кириб, тар терен къабыргъа,
Кёб излеген джашау таныргъа,
Сагъайыгъыз, къарнашла!
Табылмай закон, джорукъ окъургъа.
Урунургъа эм солургъа,
Эркин, насыб джашау къурургъа,
Джуртну бетин насыбха бурургъа
Чекгенлеге ачыуну отун
Салыргъа ёмюрге тенгликни джолун
Болушур ючюн, узатыб къолун,

Джайыб келгенд кызыл этегин,
Берирге сизге джашауну огъурун.
Къоб ёрге, кёлтюр байракъны,
Айт джашаугъа хошкелди,
Ал къолунга, ие бол джеринге.
Сакъларгъа сизни эм мюлкюгюзню
Чекден ётген Кызыл Аскерди.
Къуруду энди уу джылан,
Чачылды юсен къара тубан,
Бош болдугъуз энди, джигит улан,
Ач кёзюнгю, къоркъма джукъдан.
Джашау алдынг сен бюгюн.
Тийди ышарыб джарыкъ къон,
Кёлтюр башынгы, мутхуз бетинги.
Чыкъ джарыкъгъа, ышар, къон.
Кетди боюндан басхан боюнсха.
Хорламлы Кызыл Аскерни
кючюнден
Къычырды къонгурау тауушлу
бир адам,
Чыгъыб кёб джыйынны ичинден:
— Кёбген джюрек чыдамай атылса,
Насыб джашау меннге танылса,
Джарыгъы аны джериме чачылса,
Бешмюйюш джулдуз ышарыб
джанса,
Къызыл байракъны къызартыб
джайса,
«Киригиз энди тюбюне» деб айтса,
Эшитилсе сёзюм, орнун табса.

Айтылса мени унутулгъан атым,
Кёб джылланы ууалгъан

къанатым,—

Деген тауушну, зорлукъ басыб,
Тот киритге тюшгенин билдигиз,
Термилиб, нзлеб, кёрюрге суратын
Къууанч джашаулу халкъны барын,
Бизге сиз насыб бердигиз.

Минг миллион джылла кетерле,
Унутулмаз сентябрь ай,

Къашын кериб, хурмет бериб,
Къулачын джайыб келген джай.

Къызыл Аскер ётгюр кёллю
Ётгенд бизни тенг джерли,

Чачханд панланы узакъ кери.

Джюгюн атханд бюгюн юсюнден

Кюн кёрмеген, эзилген элли,

Элде халал урунган элчи

Ёссюн, бегисин насыблы джер,

Биз кёб сакълагъан, къурчдан

къаты,

Сау дунияда айтылгъан аты

Джашасын сыйлы Къызыл Аскер!

Къазауатда ёлгенлеге

Сиз эркинлик, тынчлыкъ ючюн ёлгенсиз,
Джашар ючюн уллу халкъым тынчлыкъда
Къолугъузну кёб миллетге бергенсиз,
Тургъан темир боюнехада, тузакъда.

Октябрны байрагъын тюз элтгенсиз,
Толтургъансыз Ленини осиятларын.
Джуртум ючюн кёб джигитлик этгенсиз,
Ууатхансыз къанлыланы къанатларын.

Къарнашлыкъны джолун мийик тутхансыз,
Къазауатны кызыу джанган отунда,
Фашистлени итленича улутхансыз,
Башлаб алгъын Москваны къатында.

Борчугъузну толтургъансыз джетген кюн,
Ата джуртум махтанады сизни бла,
Унутмайбыз атыгъызны эм бююн,
Унутмазбыз, ант этеме джер, кёк бла.

Огъай, огъай, ёлмегенсиз, сиз саусуз,
Тюздю сёзюм ,ийнанама, къайытмам.
Дун-дуняда урунганнга махтаусуз,
Айтмагъанма: «Джокъду» деб, энтда айтмам.

Ёлмегенсиз, джашайсыз джюрекледе,
Джашарыкъсыз, кёк оюлуб тюшгюнчюн.
Джуртун суйген ёлмегенди ёмюрледе,
Ёлмегенди джанын берген аны ючюн!.

Къарачай шахар

Кавказ тауланы тюбюнде ишлениб,
Таулулагъа джангы джолну башыса,
Октябрны кючу бла къуралгъан
Къаралымы джигит туугъан джашыса.

Эсимдеди, унутмагъанма тургъанын
Къарангы тубан басыб бу джерни,
Юсюбюзден басхан къыйынлыкъла
Кёлтюрмей ёрге мугур белни,

Законнга ие байла, бийле болуб,
Урунганланы джегиб аяусуз,
Кёзюнг джумулуб, тылпыуунг тыйылыб,
Джагъынг болмай, хаман джалаусуз,

Энди къарачы, къаллай шахар салыннганд
Тауну тюбю таш тёбели талагъа,
Салам болсун сени бизге берген
Октябрь ай, зорлукъну чачхан анагъа.

Кючлю тутуб джарыкълыкъны джолларың,
Кече, кюн да сен аллынга бараса,
Къара къумдан башха джукъ болмагъан
Джерге энди кёкбаш юйле саласа,

Тюзлюк джоллу, джарыкъ кёзлю болгъанса,
Хар бир элни колхозладан толтуруб,
Бу джолну ычхындырмазча тутханса,
Тсберди Аягъы уллу тюзде олтуруб.

Къаладжюк, тырнау кирмеучю джерледе
Бюгюн къарасакъ, тракторла ишлейле,
Алгъын бизге буруу болгъан джерлени
Машиналаннган темир атла кючлейле...

Джангы джыл бла, джолдашла!

Джолдашларым, джангы джыл бла
Алгышлайма сизни, тёлсю Октябрьны,
Баргъан, джашауну баш толкъунуна
Тюзете ёзенни, тикни, джарны.

Насыблы, татлы джылыбыз келди,
Къучагъын джайыб, ариу сүйюнюб..
Къараб аллына минг миллионла,
Бетлери сүйюнюб, ышарыб, кюлюб..

Керилиб, талныб джюрекле бары,
Джарыкъды бизни баргъан джолубуз..
Бурады, къурайды, элтеди алгъа
Бирликни тамалын тутхан къолубуз..

Джаз тереклеча, чагъады джуртум,
Джашнайды ол, тоюнады азмай,
Кетмейди бизден джангыз джыл да,
Историягъа хорламла джазмай.

Джашаугъа таянчакъ табалла бизде
Термилгенле бугъоуну зорунда,
Къызыл байракъны тутуб ёрге,
Бараса адам улуну аллында.

Шууулдайла джибериб чачларын,
Джашнайдыла джохар сабанла,
Джайгъы кюнча, жарыталла джерни
Алтын тюрсюню мермер шахарла.

Барады анда къанлы къазауат,
Запад, Восток къатышыб тубаннга,
Тюбейди къууанчлы джангы джыл бизге,
Кёллендире бизни алдан алгъа.

Келир джангы, кетерсе сен да,
Алай а къалыр сени кёгетлеринг.
Джыллада кибик, быйыл да джашнар
Чагъыб баргъан кыйырысыз джерим.

Салам сизге

Кюнюм кюнден насыблыды, игиди,
Бюгюн да ол кюнлерими бириди,
Къаным исси, саным дженгил, тириди,
Джашау кемлик менден узакъ кериди.

Махганама джашауума, ишиме,
Тынчлыкъ ючюн бир тизгинде кюрешиме,
Къууанама заманыма, джолума,
Кюрешледе бегиген шохлугъума.

Шохлугъума джашау суйген джол берген,
Халкъларыбыз кёб сынагъан, кёб кёрген.

Бирликни джолунда джашнагъан, ёсген,
Бизни айгъа, Чолпанга да миндирген,

Рахатлыкъда джылкъы, къой да кютгенме,
Къазауатда кёб къазауат этгенме,
Андан бери да джолну тюзюн келеме,
Къыйынымы Ата джуртума береме.

Чууакъ кече къалын чыкъгъан джулдузлача,
Тенгиз джагъалада бабуш, къундузча,
Джаз башында кёк къатапа кырдыкча, —
Алайд сизге суймеклигим, тенглерим.

Ачыкъ кюнюм джерни къучакълагъанча,
Къанатлыла джай чегетде джырлагъанча,
Анала балаларын ийнакълагъанча, —
Алайд сизге суймеклигим, тенглерим.

Излегенча чабакъ сууну теренин,
Сайлагъанча адам туугъан джерин,
Суйгенча кенг, къара булутсуз кёгюн, —
Алайд сизге суймеклигим, тенглерим.

Къарнашлабыз, джюрек ачыкъ, джабылмаз,
Аны джабар къарыу, кюч да табылмаз,
Къарнашлыкъ къаралмаз неда бузулмаз,
Емюрлени джашар, джашнар, джукъланмаз.

Къарнашлабыз, акъыл бирди, алгъабыз,
Леинни джолунда таукел барабыз,

Къум тюзлеге Къобанланы бурабыз,
Джерибизде жарыкъ джашау къурабыз.

Биз тынчлыкъны, ишни да адамыбыз,
Бегитебиз, кючюн мийик тутабыз,
Бизге чабхан болса уа, джолгъа хазырбыз,
Бирин къоймай джолубуздан агъызырбыз.

Заманым

Къалай игиди, ариуду бу заман,
Къарачыгъыз сиз айланыб барына,
Чакъырады джашау джолуна хаман,
Тынгылагъыз заманымы джырына.

Къууаныгъыз бу насыбха, байлыкъгъа,
Къарнашлыкъгъа, шохлукъгъа эм тенгликге,
Эркин джолда, чууакъ кюннге, джарыкъгъа,
Хар иште да халкъым тутхан джигерликге.

Чыгъадыла жарыкъ джырла таулада,
Джырлайдыла къартла, джашла, къызла да,
Джырлайдыла сабанла да, малла да,
Джарыкъ джана батадыла джулдузла да.

Энди бизде кюн кече да тиеди,
Хар адамгъа эркин солуу береди,
Суйген джуртум, майна, омакъ киеди.
Бюгюн аны ким да ачыкъ кёреди.

Айхай да, кѳредиле джауум, шохум да
Ата джуртуму жангыдан туугъанын,
Аны ючюн ишлей ѳте заман да,
Дюн-дуниягъа юлгю болуб тургъанын.

Эски адет, эски джорукъ бары да
Бу заманга, бююннге къаршчыдыла,
Къаршчыдыла болмай ары-бери да,
Къыйын бермей адам хакъ ашаучула.

Къаршчыдыла, ыйнаныгъыз, билеме,
Ала мени бу джарыкъ джашауума,
Къаршчыдыла туура, ачыкъ кѳреме,
Тюз урунуб бай джашагъан халкъыма.

Кертиди, быллай адамла аздыла,
Алай а ала ауруу джаядыла.
Чаба, джорта, къансыздыла, саздыла,
Элле сайын сокъмакъларын къоядыла.

Къалынны, бернени да джюрютгенле
Бетлерине уялмай джашайдыла,
Баришни, ичгини да сюргенле
Къралны сыйлы ѳтмегин ашайдыла.

Къалын, берне, бариш, ичги адамны
Адамлыгъын кѳмедиле бек терен.
Сюймендиле ала иги заманны,
Джашар ючюн этмей беджен, не четен.

Огъай-огъай, алай джашаргъа болмаз,
Быллай адам джашауунда чырт онгмаз.

Алдау бла бир-эки да кьутулурсуз,
Сора артдан сёзсюз да тутулурсуз.

Джуртун суйген — урунууну сюеди
Аны кючюн бегитирге излейди,
Урунууду махтау, сый да, биледи,
Тизгининден чыкьмай, джигер ишлейди.

Берне деген туююшню кёб ачады,
Джангы юйленгенлени да чачады,
Ол байладан кьалгъан чирик адетди, —
Урунган халкь анга уруш ачады.

Къалынига, бернеге да от салайыкь,
Баришчини бир хатерсиз урайыкь,
Джашауда тюз орнубузну алайыкь,
Джерибизде коммунизм кьурайыкь.

Ма былайды керти адам борчубуз,
Джууаблыбыз бу насыбха, бу кюннге,
Абындырмай элтир эркин джолубуз,
Байракь тута, саугъа бере ишлегеннге.

Сёлешейик джюрекден

Сёлешейик джюрекден биз ашыкьмай,
Айтайыкь тюз не болгъанын джашырмай,
Нек тураса уялмай, сен кьамамай,
Заманынгы таб, хайырлы ашырмай.

Ишге озсам, къайтсам да мен юйюме,
Тюкенин къагында сени кёреме.
Сен заранса насыбыма, кюнюме, —
Акылымы сеннге артыкъ бёлеме.

Шайтан сууну сайлагъанса хар ишден, —
Бу джаны бла хар кимни да озаса,
Мынга, ийнан, тынчлыкъ ючюн кюрешген
Сау элими сен тынчлыгъын бузаса.

Иш джашауду, джашау ишти, кёресе,
Алай а тюз сёлеширге суймейсе,
Кюн сайын сен талай джюзю иесе,
Саулугъунга «саугъасын» а билмейсе.

Сыйлы ётмек да къыйналады, сен алсанг,
Къыйпалады, ашарынгы суймейди.
Джастыгъынг да огъурамайд, баш салсанг,
Тёшегинг да сеннге джылыу иймейди.

«Ишлемеген — ашамайды» дегенни
Биледи.ле таш, агъач да барысы,
Айтсам тюзюн кесим эртде кёргенни:
Ичгичиди тюз адамны джарасы!

Ичгичиди адамлыгъын кюйдюрген,
Джюрегиме тамгъа салгъан кетмезча, ,
Джюрюшюне джарсыу, заран келтирген,
Уллу ишде муратына джетмезча.

Ичгичиди жарыкъ джолун теблеген,
Сыйырмагъан бир джорукъгъа, мизамгъа,
Кече, кюн да баппакъ кёлледе джюзген,
Ушамагъан бизни совет адамгъа.

Ичги бизде—тюзге кършчы кюрешди,
Эсле аны, абынныкъса, билеме.
Джашауума тамгъа салгъан кир ишди,
«Тюкюрюк баш джармайд», — деб терс
джюрюме.

Терс джюрюме, сен тюз ишге бар, табын,
Къууан сен да бу насыбха, байлыкъгъа,
Коммунизмге атаб болгъан хорламын,
Халкъым тутхан джигерликге барлыкъса.

Джигерликди баш адамлыкъ, теблеме,
Сакъла сыйын тюз махтауун, джоругъун.
«Ишге» дегенин сёгерге излеме,
Изле атынг ал тизгинде боллугъун.

Урунууду ариу этген адамны,
Кёкюрегин кърал саугъа джарытыб,
Елчелемей берген кетмез насыбны,
Хорламларын сау джуртума тавытыб.

Урунууду адамны адамлыгъы,
Кишилиги, эрлиги да, унутма,
Ичгичини джокъду сыйы, не джагъы,
Къой ичгини, салам берме, къол тутма.

Къой ичгини, къайт кери джолунга,
Джолдан чыкъсанг, кѣмюлюрса бек терен.
Оракъны, чѣгючню да ал къолунга,
Ичги бла тынчлыкъ джашау табмазса сен.

Къобан

Мен чыгъама кенг джагъанга, Къобаным,
Тынгылайма эжиюнге, джырынга,
Къууанама сеннге, джюрегим-джаным,
Къууанама сени ариулугъунга.

Кетедиле кюнле, айла, джылда да,
Тюрленмейди тауушунг, не макъамынг,
Кенгергенча айланч джолла, тарла да;
Амма, алгъындан джарыкъды къарамынг.

Урунама, джашайма бай, сау-эсен,
Ата джуртум насыбымды, сюеме.
Къайры барсам, къайда айлансам да мен,
Суусабыма, Къобан, сени кюсейме.

Къарачай шахарым, мени ариуум,
Джарытады сени кюнча кече да,
Сенде туугъанма, ёсгенме, бауурум, —
Суйгениме джокъду джетер ёлче да.

Джауум тубанла саркъыб мийикледен
Иедиле салам айта, тансыкълыкъ,
Джауадыла сора чыгъыб кёкледен,
Келтириб таулагъа хурмет, нюр, байлыкъ..

Теберди бла ёмюр шохлукъ тутаса,
Ашыгъаса джолгъа джырларгъа бирге:
Суусуз, къургъакъ тюзлени уятаса,
Джан саласа алгъын джансыз джерлеге.

Энди сени артыкъ сыйлы кёреме,
Къучакълайса, къум тюзлени кючлейсе..
Хар тамчынг да багъалыды, билеме,
Кёз гинджибиз коммунизмге ишлейсе.

Хасан

Хасан бюгюн къайгъылыды, кюеди,
Ишлеменген джол табмайды, биледи,
Къалакъ бёркюн джамбашына киеди,
Салкъынында иссилерге сюеди.

Олтурады, оту къызыу джанмайды,
Арбазына джылы джауум таммайды,
Сокъмагъына джууукъ-тенги бармайды..
Эринчекни энди джашау алмайды.

Хасан юйде, сагъайыбды къулагъы,
Самоварны орнатханды быягъы,
Макъырады ашсыз кългъан улагъы,
Болмай башха арбазында туйгъы.

Эси тюзде, кеси базар иймейди,
Оджагъында чыракъ джаркъа кюймейди,
Эки къолу ара ишге тиймейди,
Джамагъагым, элим аны суймейди.

Тангы эртден аны джылай атады,
Кюню салкъын ышармайын батады,
Юсю джалан, кърны ачлай джатады,
Орну сууукъ, джылынмайын къатады.

Юренигени орам, тюйюш, дауурду,
Сайлагъаны сёзю кемсиз ауурду,
Излегени къозу къуйрукъ, бауурду,
Табханы уа аягъына джауурду.

Ма, Хасанны тюз сураты алайды,
Халилери джауларыма джарайды,
Кюнде иши — чыгъыб элге кърарайды,
Джарымаса, кеси-кесин талайды.

Хасан элде адамланы къуууду,
Усталыгъы бариш бла уруду,
Атлагъаны къарагъаннга туруду,
Джашаууну тамбласы къуруду.

Кюнню джаяу ашырады, арымайды,
Джолу кысха, кир гыбыты джарымайды,
Керти байлыкъ урунууду, танымайды,
Ишлемеген таза хауа солумайды.

Ишлемеген джарымайды, онгмайды,
Табакъына шорпа башы къонмайды,
Геню ачыкъ, тюбю къаран — толмайды,
Ишлемеген хакъ ашаргъа болмайды.

Ленин айтханд: ишлемеген — ашамаз,
Миллионнга къаршчы — узакъ джашамаз,
Босагъасы тар, тобугъу ойнамаз.
Къазанында халал ашы къайнамаз.

Ишлегенни ёсед ара байлыгъы,
Джылгъа ашауд колхозунда айлыгъы,
Хасанны уа джокъду аллай хайыры
Къыйынындан хурджунуна саллыгъы.

Ишлегенни бал сюзеди къоллары,
Кассалада мингле бла сомлары,
Хасанны уа тюргедеди джоллары,
Даучудула джерге ауур санлары.

Ишлегенни сайлайд джуртум—тур алгъа!
Тюз урунуу, джашау борчду адамгъа.
Ишлемеген болушады, бил, джаугъа,
Болма хоншу баришникге, джалкъаугъа.

Эниклеме, кѣошулма сен кир ишге,
Халкъын суйген салмаз кесин баришге,
Къалма сѣзге, ёмюрюнге бедишге,
Бер кючюнгю социалист эришге.

Ишле, аша, сен ушама Хасаннга,
Узакъ нѣгер джолдаш тюлдю ол санга,
Боран сууукъ да кѣаршчыды ма анга,
Джашау урур, атар аны джаланнга.

Иш эркинди, махтау сыйды билгеннге,
Тенгди бизде урунургъа суйгеннге,
Хасан таныр, билир ахыр кѣргеннге,
Къалыр ушаб кѣсеу башы кюйгеннге.

ПОЭМА

Сивашда

Кюн кысхады, кече узун, сууукъду,
Джол Сивашха, Джанкъойгъа да джууукъду.
Джел урады отуз метр секундха,
Сызгырады, джетмегенча тюз муратха.
Тубан да джюзеди сууну башында,
Джабалы ол уллу гитче ташын да.
Къар теренди, таб тобукъгъа джетеди,
Дагъыда джауады, ишик этеди.
Табигъатха сёз айтыргъа джарамайды,
Айтсанг да айт, айтханынга къарамайды.
Ол кеси законларын тутады,
Джауун ач бёрююча улутады.
Бу кёзюуде биз Сивашха киребиз,
Джауну кёбюн суу тюбюне иебиз.
Сиваш бизни жанлы болду кёргенлей,
Толкъунларын ачды, къанлы киргенлей.
Сивашха «къобанды» дерге болмайды,
Терен кёлча, къорамайды, не толмайды.
Узунуча беш кычырым болады,
Кевгине уа экини тынч алады,

Теренлиги юч метрден озады,
Бети уа — къазанда бишген бозады.
Ауузунга алсанг, тузлу, татыусуз,
Къоргъашын джауады джаугъа аяусуз,
Къоргъашын джауады, джауну джибитеди,
Джолун къызыл ырхы, кёзлеу этеди.
Кюкюрейди кёк къыш декабрда да.
Кюн джылыды, бирге къар да, бораи да.
Кёл джарыкъды, джауну кючюн алгъанбыз,
Джолну узакъ кюн батханнга салгъанбыз.
Кёл джарыкъды, хорламыбыз уллуду,
Аны ючюн къууанчыбыз толуду.
Кюрешибиз—эркинликни джолуду,
Къарыуубуз—халкъымы шохлугъуду.
Хар солдатны, офицерни, генералны
Къолларында сауутлары барыны.
Урадыла атыб джауну тюз, ариу
Джигитликни мийик тутуб кюч, къарыуу.
Къоргъашын буз джаудурад хар автомат,
Саут бары болуб бизге къурч, къанат,
«Сиз, фашистле, чакъырылмай келгенсиз,
Халкъыма кёб къыйынлыкъла бергенсиз.
Кёб къатынны, къартны да джерге кёмгенсиз,
Кёб сабийни да отда кюйдюргенсиз.
Кёб шахарны, кёб элни да ойгъансыз,
Кекиресиз, харам ашдан тойгъансыз.
Бу дертлени къоймай къанын алырбыз.
Сизни къыра, Берлинге да барырбыз,
Уягъызда кюйдюрюрюз, чачарбыз,
Кёб миллетге эркин джашау ачарбыз»,—

деб, таулу джаш Ажуу джаугъа чабады,
Аны ызындан батальон да къобады.
Алгъа джетедиле Ажуу, Иван да,
Сергей, Казим, Александр, Хусин да.
Энтда кёлде сермешинуге киребиз,
Джаула чёблеча ауадыла, кёребиз.
Къайда да биз джигитликни сюебиз,
Джигитден окъ да къоркъады, билебиз.
Суу ичинде сюнгу уруш барады,
Джигит Ажуу сууну эки джарады,
Фашистлени бир кечимсиз урады,
Табы келсе автоматын да къурады.
Тузлу сууда ол балыкъча джюзеди.
Къолу бла да джауну бойнун юзеди,
Сермешинуде ышармайды бир адам,
Ол тохтаусуз ышарады, кюледи.
Тауукъ биртукнюча, джауну чёблейди.
Ёллюклерин аякълары бла теблейди.
Сюнгу онгига, солгъа джелча учады,
Абын, сюрюн эте, джау да къачады.
Ызларындан автоматны къурады,
Талай джауну Сивашха аудурады,
Сергей, Казим, Иван, Аскер. — бары да
Тулпарлача сермешдиле кир сууда.
Фашистлени ёлтюрдюле, сойдула,
Ёллюклерин суу тюрбуне къуйдула.
Джуртун керти суйген былай этеди,
Ол къайда да муратына джетеди.
Джауну кёрю болмагъанын айтады,
Батальон да кече джерге къайтады.

Ажуу, тенглерин джокълай, башын сермейди.
Ичлеринде Иван тенгин кёрмейди.
Анга хата болгъанын тюз биледи,
Дагъыда къайтыб суугъа киреди,
Ауур джаралы Иванны табады,
Бойнуна кёлтюрюб суудан чыгъарады,
Доктор Шамил ал болушлукъ этеди,
Андан Иван госпиталгъа кетеди.
Ажуу этген кърнашлыкъды, шохлукъду,
Бизде миллет айырыу — чыртда джокъду.
Ол керти да тенгин бек суймекликди,
Тенгим ючюн: «Джан аямам» демекликди.
Шохлукъду бизни хорланмазлыкъ кючюбюз,
Шагъат анга насыблы бюгюнубюз,
Хар арбазны джарытхан джылы кюнубюз,
Къонакъны сыйлагъан, суйген юйубюз,
Салмай артха джаныв, къарыуун, кючюн,
Сермешиуде джигитликлери ючюн
Мында кёбле орденле аладыла,
Алада Ажуу, Иван да боладыла.
Боладыла джигит Сергей, Казим да,
Батыр, Аскер, Александр, Хусин да.
Халал тенгле джуртум ючюн кюрешдиле,
Ёлюмню да хорлай, эрча сермешдиле.
Октябрны байрагъын мийик тутдула,
Тоюмсуз джут джауну итча улутдула.
Отха, суугъа да кърккъуусуз кирдиле,
Джауну онгдан сол джагъагъа сюрдюле.
Батальон хорлады аз къроранчы бла,
Кёб ананы джыламугъуну къачы бла,

Партияны тюз, уста башчылыгыы бла,
Сау халкымы джаугъа къаршчылыгыы бла,
Къарнашлыкъны, шохлукъну да кючю бла,
Джол салдыргъан кенг Сивашны ичи бла,
Не ючюн кюрешгенин билген аскерни,
Кёб байлыгыын халкына берген джерни,
Къурутурча джокъду къарыу, не мадар.
«Къурутама» — деб келген да джер къабар,
Бютеу аскердеча, бизни батальон да
Бир хатерсиз урду джауну былайда да,
Урду джауну дагыда кириб джанындан,
Сиваш да кыызарды аны къанындан.
Суу азыгы этди ёмюрю къобмазча,
Къайтыб ол юйюн, арбазын табмазча,
Къалгъаны да табмайды джол къачаргъа,
Кюн батханнга, кесине эшик ачаргъа.
Сивашны былайы сайды, джукъады,
Болса болсун — джау сууукъдан къркъады.
Бу да болушады джауну эзерге,
Джыланныча суу тюбюне кёмерге.
Былайда да чыкъдыла кёб джигитле,
Ал тизгинде болдула коммунистле,
Джан хурджунда сакълаб Ленинни атын да,
Уллу къасауатны уллу отунда,
Коммунистни тыялмады кёк, джер да,
Сууукъ, боран, къроргъашын, буз, метр кър да,
Кеслерини иги юлгюлеря бла,
Ант этиб джау теплеген джерлери бла,
Батальонну элтдиле алдан-алгъа,
Кюнден-кюннге джангы уллу хорламлагъа.

Бу хорлам да кѣб хорламны бирисиди,
Туугъан халкъым бай джерими несиди.
Аны: «Бир элисин джаугъа бермезбиз,
Бизни ишибиз—тюзлюк ишди, ёлмезбиз.
Керек болса, джуртум ючюн джан бермей,
Кѣмюр болгъан юйлерибизге келмезбиз»,—
Деиди Ажуу суйген Сергей тенгине,
Алын буруб боз Сивашны кенгине.
«Джыланланы къара тенгизге къуярбыр,
Къалгъанын да къабларына джыярбыз,
Къаршчы тургъанланы башларын бутарбыз,
Хорламны байрагъын мийик тутарбыз,
Хорлам бла къайтырбыз сау-эсен,
Ай бла, кюн бла да ыйнандырама мен».
— Тюз айтаса, татлы къарнашым Ажуу,
Бизни хорлар дуняда джокъду къарыу,
Бизбиз уллу, бай джуртуму неси,
Сивашда джатады джауну мингиси,
Энтда урурбуз аланы хатерсиз,
Джол ачарбыз тургъанлагъа эркинликсиз»,—
Деиди Сергей анга къысха джууабха,
Дагъыда къошад: «Джетербиз,—деб,—
муратха».

Бу сѣзлени джангыз была айтмайдыла,
Сѣз айтсала, биширмейин джатмайдыла.
Айтадыла аланы барысы да:
Офицерле, солдатла да батальонда.
Бу джуртуму джюрекден суймекликди.
Джуртум ючюн, халкъым ючюн багъалы
Джанымы да аямам, демекликди.

Кюкюрейди кёк, джашнайды-джашнайды,
Джангур, къар да энтда башлайды-башлайды,
Тёгерекни къара тубан алгъанды,
Ауурлугъун Сивашха да салгъанды.
Къальнды ол, джюз метрде кёрмезча,
Къоркъуусуз тюлд, джаугъа акъыл бёлмезча.
Тынгылайбыз, тынгылайбыз шыбыртха,
Джер юйледен чыгъыб дуппургъа, сыртха,
Кеч болады, болады кеч, къарангы,
Фашистлеге келди, баям, аскер джангы.
«Келсе келсин, къоркъмайбыз биз аладан,
Къан чыкъмайды фашист салгъан джарадан,
Фашист бары айланса да, хорларбыз,
Рахатлыкъны джырларын джарыкъ
джырларбыз»,—

Деб татар джаш Аскер сёзюн бошаргъа,
Буйрук келди сауут-саба кёлтюрюрге,
Бююннге бир фашист джесир келтирирге.
«Ким барады?»—деб сордум мен батальоннга,
«Огъай»,—деген болмады къоркъуб джанына..
Бары бирге дженгил ёрге къобдула,
«Мен-мен»,—деген кёб тауушла чыкъдыла,
Джигитледен алты джигитни алдым,
Этер ишлерин айтыб, саламлашдым.
Тахса къарай кетдиле алтысы да,
Бир иннетли, бир джюрекли барысы да,
Кетдиле Казим, Хусин, Алексей да,
Аскер, Сергей, башчы болуб—Ажуу да.
Тынгылайбыз, не бар, не джокъ деб, ары,
Тынгылайды тузлу Сивашны акъ джары.

Къайгылыбыз, не боллугъун билмейбиз,
Эшикдебиз, джер юйлеге кирмебиз.
Къарангыда алкъын танг джарымайды,
Алай а танг атаргъа кёб къалмайды.
Суу арада бир къарантха кёрюнеди,
Ол экиге, ючге да бёлюнеди.
Къарантха джууукъдан джууукъ келеди,
Бизге тынчлыкъ, сабырлыкъ да береди.
Аладыла, энди керти билдик биз,
Санайбыз да, келмейдиле нёгерсиз.
Ажуу келед алларында, джол салыб,
Автоматын джерлеб къолуна алыб,
Чыгъадыла суудан ала къалтыраб,
Кърал ише, айтмасала да, абзыраб,
Сюредиле ючеуленни, кёребиз,
Алгъа барыб джашлагъа къол бсребиз,
Къучакълайбыз, уппа эте алтысын да,
Сакъаллары бузлаб танг аласында.
«Алгъа-алгъа» — дейди Ажуу алагъа,
Къолун сала быгъынында джарагъа,
«Огъай» — дегенни джыяды къабына,
Сюредиле сора полкну штабына,
Джесирлени джер юйге джыядыла,
Къарауулгъа эки джашны къоядыла,
Ажуу андан полковникге джетеди,
Адетича, анга доклад этеди:
«Сиваш бюгюн ариу, джылы болгъанды,
Джолдаш полковник, буйругъунг толгъанды.
Эки солдат, бир офицер келтиргенбиз,
Автоматны бурну бла ёлтюргенбиз.

Ма, бу да офицерни папкасыды.
Гитлерни терен, таша уясыды».
«Сау болугъуз!»—деб, полковник къол береди,
Ажууну да бетине нюр келеди,
Автоматын терк бойнуна атады,
Оки къолу бла къолун тутады.
Алтысын да чакъырады кесине,
Къучакълайды, кысады кёкюрегине.
«Тулпарласыз, кёб джашагъыз сиз»,—дейди,
Энтда джангы баш хорламла теджейди.
Бу хорламда джигитликни кёреди,
Алтысына алты орден береди,
Полковник джесирлеге терк барады,
Алагъа бек джити, хыны къарайды.
Андан келиб солдатларын ийнакълайды,
Дагъыда къайтарыб къучакълайды.
Алтысын да джылы от бла сыйлайды,
Къууанганнга булбул да джарыкъ джырлайды.
«Тынгылайма, энди хапар айтыгъыз,
Кеч болгъунчу батальоннга къайтыгъыз,
Къалай туталдыгъыз бу фашистлени,
Адам тюрсюнлери атхан итлени?»
Ажуу алгъа тилейди сёз—эркинлик:
«Чыкъдыкъ джолгъа.—дейди,—болмай бир
кемлик,
Буйрукъ алыб кетдик, джолдаш полковник.
Хорламны тамалы шохлукъду, тенглик,
Ата джуртун керти терен суймеклик.
Аскер антын унутмай тюз билмеклик,
Еле эсек, джуртубуз ючюн ёлебиз,

Бизни табхан халкъыбыз ючюн ёлебиз,
Тууарыкъ сабий ючюн ёлебиз,
Ёлюм эки атламдады, кёребиз.
Биз ёлюмден не азчыкъ да къоркъмадыкъ,
Алдан-алгъа антыбызгъа тюз бардыкъ,
Кенг Сивашны сол джанына атладыкъ,
Сора—не бар, не джокъ деб тынгыладыкъ,
Арба таууш келеди Джанкой джанындан,
Муратыбыз джесир табаргъады андан.
Джолгъа чыгъа, хар небизни джокъладыкъ,
Джерге джабышыб, арбаны сакъладыкъ.
Арба келед, джетед бизге, тохтайды,
Ат къоркъады, андан ары бармайды,
Биз, туруб, чабышабыз арбагъа
Аскер къадалады атха, похтагъа,
Ала ёрге тутадыла къолларын,
Унуталла буйрукъларын, джолларын,
Неден да сыйлы кёрелле джанларын,
Сууукъ алгъан, къалтырагъан джанларын.
Арбада къолларын байлаб алабыз,
Сауутларын бир джанына салабыз,
Бу арба туююлдю, уллу кухняды,
Фашист аскерни сау кюнюне ашарларыды.
Аскер, атны не, табан урады,
Кухняны да башын туююне бурады.
Сауутларын Сиваш кёлге джюздюребиз,
Быланы уа дженгил бери ётдюребиз,
Джолдаш полковник, иш былай бөлгъанды,
Буйругъугъуз къоранчсыз, таб толгъанды»,—
Деб Ажуу кечеги хапарын бошады,

Заман кетди, кюн Сивашда ташайды.
«Сизни хорлар джокъду къарыу дуняда да,
Айтсам тюзюн, джокъду ол джерде, кёкде да.
Толтургъансыз борчугъузну бир сёзсюз,
Энтда уругъуз джауну хатерсиз.
Арыгъансыз, тынчайыгъыз кесигиз да,
Алда борчланы тутугъуз эсигизде», —
Деб, полковник туруб джылы ашырады,
Папканы да терен салыб джашырады.
Немец тилни билген капитан келеди,
Гитлерни буйругъун окъуб береди,
Гитлер буюрады Кърымны бермезге,
Аны бериб—Германиягъа келмезге,
«Совет Аскерлени андан къыстаргъа.
Чабыуулну майгъа къарай башларгъа».
Бизни командование, тынгылаб,
Гитлерни кир буйрукъларын ангылаб,
Оноу этедиле джауну уругъа,
Аны ючюн кюнню ары буругъа.
Перекопдан Сивашха дери фронтда,
Алгъа къараб, хар офицер, солдат да
Чабыуулну кюнню сакълаб турабыз.
Сора джетиб джауну шыбылача урабыз.
Сиваш кёлню джоузе, къоба ётебиз,
Джау кесин джыйгъынчы, къушча джетебиз.
Къатышады, къанлы, эсин ташлайды,
Къолундан келгенча къачыб башлайды.
Джауну Сивашдан къыбылагъа къууабыз.
Джолларын да къанлары бла джууабыз.
Ажуу, Сергей, Аскер, Хусин, Алексей да,

Сау аскерча, бизни алчы батальонла
Тулпарлача сермешдиле былайда да,
Сермешгенча джан аямай къалайда да.
Хар солдатым кюрешиб буз джаудурады,
Фашистлени джерге джюз-джюз аудурады.
Джукъланганды, джанмайды кёрюклери,
Къаладыла тюзде минг-минг ёлюклери.
Былай болгъанды Сивашда сермешуле,
Джуртум ючюн джан аямай кюрешиуле.

* * *

Ажуу бюгюн Нарсанада джашайды,
Урунады, тюз къыйынын ашайды.
Полковник а, Саркисян Семен джолдаш да,
Москпадады, келиб кетди былтыр къачда.
Джашайдыла экиси да эки джерде,
Бир-бирине къонакъ бола джылы тёрде.
Ишлейдиле экиси да эки джерде,
Ишлейдиле тенгле ючюн джатхан кёрде.
Джашар ючюн хар адамда сау ёмюрню,
Биз излейбиз чууакъ кёкню, джарыкъ кюнню,
Биз ишлейбиз насыб ючюн уллу юйню.
Излейбиз тенг чууакъ кёкню, джарыкъ кюнню.
Излемейбиз баш орунну, сыйлы терню.
Биз излейбиз чууакъ кёкню, джарыкъ кюнню.
Бютеу дуняда да рахатлыкъ бегисин
Онди тёлум къазауатны кёрмесин!..

БАШЛАРЫ

Назмула

- 3 Ленин джашайды
- 5 Мени джуртум СССР-ди
- 9 Махтау сениге
- 12 Туугъан джерим
- 14 Къарачай
- 16 Ана джуртума джырлайма
- 17 Джашау байды
- 18 Антым
- 20 Мени халкъым
- 23 Юч кююм
- 25 Къазауатны ууундан
- 30 Къаш керигиз, къарнашла!
- 33 Къазауатда ёлгенлеге
- 34 Къарачай шахар
- 36 Джангы джыл бла, джолдашла!
- 37 Салам сизге
- 39 Заманым
- 41 Сёлешейик джюрекден
- 44 Къобан
- 45 Хасан

Поэма

- 49 Сивашда

ИБ № 1392

Байкулов Абул-Керим Пагоевич

СЧАСТЛИВАЯ ЖИЗНЬ

Стихи и поэма

На карачаевском языке

Редактор А. И. Кубанов
Художник В. И. Бекетов
Худ. редактор М. П. Бертник
Техн. редактор З. М. Иванова
Жорректор К. А. С а л и а г а р о в а

Сдано в набор 08.08.83.
Подписано в печать 29.01.84. ВУ 61100.
Формат 60x90¹/₃₂. Бумага офсетная № 2.
Гарнитура школьная.
Печать высокая. П. л. 2.
Уч.-изд. л. 2. Тираж 1000.
Заказ № 4044. Цена 20 коп.

Карачаево-Черкесское отделение
Ставропольского книжного издательства,
357100 Черкесск,
пл. Кирова, 23, Дом печати

Карачаево-Черкесская
укрупненная типография
357100 Черкесск,
Первомайская, 47.

Б 18

Байкулов А.-К. П. Счастливая жизнь. Карачаево-Черкесское отделение Ставропольского книжного издательства, 1984.

64 с:

В сборник вошли стихи разных лет. В них автор воссоздает неповторимую красоту кавказских гор, рек и лесов, вдохновенно рисует картины труда жизни соотечественников.

С (кар.) 2.

Б $\frac{\text{М 159(03)—65}}{4702260000—84}$ 77—84

20к.